

Naročnina listu: =
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . " 5.—
 Četrť leta . . . " 250
 Mesečno . . . " 1.—
Zunaj Avstrije: =
 Celo leto . . . K 15.—
Posamezne številke
 :: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računijo po 12 vinarjev
 od 6redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 :::: popust. ::::
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Velika svetovna borba.

Trdnjavo Przemysl si Rusi ne upajo napadati. — Na Rusko-Poljskem vojska miruje. — V Galiciji še ni padla odločitev. — Rusi se umikajo izpred Krakova. — Močna kozaška četa uničena. — Naši preganjajo Ruse iz Ogrskega. — Nova razvrstitev naših čet v Srbiji se izvršuje naprej. — Belgrajsko prebivalstvo se vrača. — Rusi poslali Srbom tri ladje s strelivom. — Esad paša na strani Srbov. — Naš zrakoplov meče na Cetinje in Lovčen bombe. — Na francoskem bojišču nič posebno važnega. — Francoski poveljnik Joffre prorokuje veliko angleško francosko zmago čez 14 dni. — Podrobnosti o boju med nemškimi in angleškimi ladjami. — 5 nemških proti 43 sovražnim ladjam. — 4 nemške ladje se potopile. — Turki obkoljujejo Batum. — Senusi korakajo v Egipt. — Italija kupuje v Argentini žito. — Švedska za januar 1915 napovedala delno mobilizacijo svojih rezerv. — Burska ustaja končana.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Uradno poročilo.

Dunaj, 11. decembra.

Naše vojskovanje v Karpatih se vrši po načrtu. Sovražnik se je včeraj ustavljal le s svojimi zadnjimi stražami našim četam, ki pa so bile od naših povsod vržene nazaj. V Galiciji še odločitev ni padla. Ruski napadi so bili na celi črti odbiti.

Na Rusko-Poljskem je na naši bojni črti tudi včeraj vladal mir. Trdnjava Przemysl je od sovražnika samo obkoljena, a ne napadana. Vedno bojaželjna trdnjavska posadka skoro vsak dan z majimi in večjimi izpadi vznemirja Ruse, ki se previdno varujejo proti preblizu našemu trdnjavskemu pasu.

Trdnjava Przemysl nepremagljiva.

„Reichspost“ piše: Przemysl je utrjen v okrožju 60 km. Utrdbe niso samo umetne, marveč tudi naravne in so zelo trdne. Rusi morejo svoj smoter le doseči, če trdnjavo veliko mesecev neprestano naskakujejo in če žrtvujejo več sto tisoč mož. Drugače ne gre. Ker zato gotovo Rusom primanjkuje časa, je trdnjava skoraj nepremagljiva.

Avstrijci uničili večjo kozaško četo.

Krakov, 11. decembra.

Krog Krakova so se vršili zadnji čas številni manjši boji. List „Nova Reforma“ poroča o boju, ki se je vršil v neki vasi pri mestu Wilekiczka (južno-izhodno od Krakova). Avstrijske čete v Krakovu so dobile poročilo, da je prihajal večji oddelek ruske kavalerije v dotično vas. Naše čete so začele vas, v kateri so se nahajali Rusi, silovito obstreljevati s topovi. Od velike ruske kozaške čete je zbežalo le nekaj kozakov, vsi drugi so padli pod avstrijskim ognjem.

Rusi se umikajo izpred Krakova.

Krakov, 11. decembra.

List „Nova Reforma“ poroča, da od torka, dne 8. decembra, v Krakovu ne slišijo več gromenja topov. Rusi so se od južne izhodne in severozahodne strani umaknili iz mestnega obližja in se nahajajo sedaj kakih 40 km daleč od Krakova.

Rusi na Poljskem niso več napadalni.

Rotterdam, 11. decembra.

Ruski generalni štab je poslal petrograjskim listom uradno poročilo, v katerem priznava, da so

napadi Nemcev na rusko bojno črto vedno bolj sriditi in da dobivajo ruski boji značaj obrambe. Vedno bolj se kaže, koliko so Nemci na svojem umikanju iz Varšave Rusom škodili s tem, da so razdejali železnice, mostove in sploh vsa prometna sredstva. Tako Rusom ni bilo mogoče pravočasno poslati novih čet, pa tudi ne živeža in municije. Ruski vojaški krogi označujejo borbo na Poljskem za odločilno. „Nowe Wremja“ sodi, da je zmaga odvisna od tega, kdo ima večjo žilavost in boljše živce.

Avstrijsko-srbsko bojišče

Uradno poročilo.

Dunaj, 11. decembra.

Z južnega bojišča se uradno poroča: Na bojišču proti Srbom se ni zgodilo nič kaj posebno važnega. Zaukazano premikanje naših čet se vrši na splošno brez večjih bojev.

Bramba Kragujevca.

Sofija, 11. decembra.

List „Kambana“ poroča: Obrambo srbske trdnjave Kragujevac sta prevzela I. in III. srbski armadni zbor; II. in IV. armadni zbor pa stojita na bojnem polju med mestoma Čačak in Gornji Milanovac.

Srbi se zanašajo na tujo pomoč.

Dunaj, 11. decembra.

„Südslavische Korrespondenz“ objavlja nek članek srbskega uradnega lista „Samouprava“ v Nišu, kateri ima očividni namen, pripraviti srbsko prebivalstvo na popolni poraz Srbije. V članku se namreč povdarja, da se usoda Srbije ne boče odločila na balkanskem bojišču. Ako zmaga trosporazum, to je: Rusija, Anglija in Francija, bo zmagala tudi Srbija v tej igri, če bi Avstrija tudi uničila srbsko armado.

Rusi neprestano pošiljajo Srbom pomoč.

Bukarešta, 11. decembra.

Iz Turn-Severina ob Donavi se poroča: Včeraj po noči so v srbsko obdonavsko pristanišče Praha pripluli zopet trije ruski tovorni parniki, ki so bili težko obloženi s strelivom.

Esad paša pomaga Srbom.

„Albanska korespondenca“ poroča, da je znan Esad-paša v sredini meseca novembra poslal Srbom 8 vozov suhorja. Karavano, ki je vozila to Esad-pašovo darilo, so Avstriji prijazni Albanci pri mestu Elbasan prijeli in zaplenili vse vozove, ker vodje karavane niso hoteli povedati, komu je pošiljatev namenjena.

Kako je v Belgradu.

Zemun, 11. decembra.

Zadnje dni se je vrnilo v Belgrad, čez 3000 premožnih meščanov, večinoma trgovcev, kateri so pred Avstrijci zbežali iz mesta. Tudi belgrajski župan Nestorovič se je vrnil ter prevzel vodstvo mestnega urada. Prinesel je seboj mestno blagajno in

je sporočil avstrijskemu vojaškemu poveljstvu, koliko gotovine je v njej. Mnogo trgovcev je že zopet otvorilo svoje trgovine. Med Belgradom in Zemunom vozi vsake pol ure parnik za prevažanje ljudi. Po glavni belgrajski ulici že zopet vozi cestna železnica (tramvaj). V mestu vlada mir.

Avstrijski zrakoplovec nad Cetinjem.

Rim, 11. decembra.

Nek avstrijski zrakoplovec lje zadnje dni zopet priplul nad Cetinje in vrgel na rusko poslaništvo in na palačo dednega princa Danila več bomb. Črnogorci so začeli zrakoplov močno obstreljevati, nakar se je ta dvignil dalje v višine in je odplul nazaj proti Kotorju. Med potjo je zrakoplovec opazoval postojanke Črnogorcev na gori Lovčen in vrgel tudi na iste več bomb.

Italijanski poslanik se vrnil na Dunaj.

Dunaj, 11. decembra.

Italijanski poslanik na cesarskem dvoru na Dunaju, vojvoda Avarna, ki se je skoro tri tedne mudil v Rimu, se je zopet vrnil na Dunaj. Poroča se, da bo vojvoda Avarna obiskal našega zunanje-ga ministra grofa Berchtolda.

Italijanska vlada kupuje žito.

List „Corriere della Sera“ poroča, da je italijanska vlada nakupila v Argentini velike množine žita. Da se žito spravi v Italijo, se potrebuje 120 prevoznih parnikov. Skoro vse ladje, ki bodo vozile žito v Evropo, je italijanska vlada najela v Italiji in Angliji. Do meseca marca 1915 mora biti že vse nakupljeno žito v Italiji.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, dne 10. decembra.

Turki so zasedli mestece Keva pred Batumom. S tem so napravili Turki velik korak naprej in se zopet bolj približali obkolitvi Batuma s suhe strani. Turške čete so zasedle vse višine in gorske prelaze okrog Batuma. Zveze med Rusi v gornji in spodnji dolini Adžar so pretrgane. Ruski poizkusi, da bi na južni strani Batuma izkrcali čete, so ponesrečli. Istotako se je Rusom izjalovil načrt, priti na pomoč ruskim četam, ki so jih Turki na višinah doline Adžar obkolili. Ruske infanterijske in kavalerijske čete, ki so šle obkoljenim Rusom na pomoč, so Turki pognali v beg.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 11. decembra.

Turški generalni štab uradno poroča: Včeraj so skušali Rusi pod varstvom svojih bojnih ladij pri Goniji, južno od Batuma, izkrcati nekaj svojih čet

in prijete Turke od strani Izkreane ruske čete so Turki zapodili v beg. Rusi so pri tem imeli velike izgube. Zgubili so tudi dva topa. Na meji vilajeta Wanschlug je turška kavalarija odbila napad ruske kavalarije. Tudi ob perzijski meji izhodno od mesta Wan bei Deir so Turki ruski napad krvavo odbili.

Car Nikolaj v Kavkazu.

Berolin, 11. decembra.

(Uradno.) List „Lokalanzeiger“ poroča iz Kodanja: Včeraj je došel car Nikolaj v mesto Tiflis v Kavkazu in je bil na tamošnjem kblodvoru od raznih zastopnikov plemstva slovesno sprejet. Car se hoče osebno poučiti, kako stojijo razmere na bojišču proti Turkom.

Kako je v Egiptu.

Budimpešta, 11. decembra.

(Uradno.) List „Pesti Hirap“ opisuje pogovor svojega carigradskega dopisnika z načelnikom nemškega vojaškega odposlanstva v Carigradu, Limanom pl. Sanders, kateri se je sledeče izrazil o bojih med Turki in Angleži ob Sueškem prekopu: V Egiptu se nahajajo sedaj le turške prednje čete, ki so prodrle že do Sueškega prekopa. Vendar položaj za Turke ni posebno lahek. Angleži so položaj tako izkoristili, da se ne borijo samo z vojak, ampak delajo posebno z denarjem, podkupovanjem in ovaduh. Na ta način mislijo Angleži, da bodo zmagali proti Turkom. Potom brežičnega brzjava so Angleži v stalni zvezi s svojim vojnim brodom in seveda lahko vsaki korak turških čet strogo nadzorujejo. Turki pa kljub temu upajo, da bodo z Angleži skoro obračunali. Razporeženje prebivalstva v Egiptu za Angleže ni posebno ugodno. Dan za dnevom se poroča, da se pojavljajo večji in manjši upori zoper Angleže. Turška armada se je po balkanski vojski mnogo zboljšala. Posebno se je v turški vojski pazilo na to, da se je preskrbovanje z živežem in zdravniška služba do dobra izpopolnila.

Senusi pred Egiptom

Carigrad, 11. decembra.

Poroča se, da so prednje čete armade rodu Senusov, ki se borijo ob strani Turkov proti Angležem, že prekoračile egiptovsko mejo.

Angleško gospodstvo v Egiptu.

Milan, 10. decembra.

List „Corriere della Sera“ poroča iz mesta Kairo v Egiptu: Angleži bi si radi na poseben način pridobili srca Egiptčanov. Da bi si Egipt bolj priklenili na se, hočejo proglasiti to deželo za „neodvisno“ kraljevino, seveda z dostavkom, da bi imela Anglija edina nadoblast ali protektorat nad njo. S tem upajo Angleži natresti Egiptčanom peska v oči. Proglasitev princa Hussein-Kemala za egiptanskega sultana je že sklenjena stvar. S tem se bo Turčiji odvzelo vse pravice do Egipta, ki ne bo popolnoma nič odvisen od turškega sultana. (Sedanjí keditv Abbas-Hilmi bo zgubil svojo podkraljevo čast. Pri egiptanski vladi bodo odslej vsa opravila, ki se tičejo zunanje politike, upravljali Angleži. Odslej tudi ne bo več noben Egiptčan postal minister za zunanje zadeve. Za Francijo nastane sedaj vprašanje, kdo bo priznal odslej njenega diplomatičnega uradnega zastopnika v Egiptu. Zgodi se celo lahko, da bo Francija morala svojega poslanika pri egiptanski vladi vsled nastalih novih razmer odpoklicati. Nič manj važno je sedaj vprašanje, ali se bodo kapitulacije in predprave tujih podanikov v Egiptu odpravile ali pa bodo še nadalje obstojale. Nova egiptovska državna zastava bo imela sledeče znake: polmeseec in tri zvezde na zelenem polju, obkroženo z dvema rumenima pasoma.

Ustaja v Maroku.

Berolin, 11. decembra.

„Vossische Zeitung“ poroča, da so ustaški Maročani zasedli mesto Casablanca. Francozi so spraznili Tundžo. Odločilni boji se vrše pri Makesu.

O zavzetju Casablance se iz Carigrada še poroča: Francozi so ob napadu izgubili 700 mrtvih in ranjencev. Bežati so morali tako hitro, da so pustili dve bateriji in veliko strojnih pušk. Zasedovani in vrženi so bili iz Tundže.

Nemško-francosko bojišče.

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, 11. decembra.

Iz velikega vojnega stana se z dne 11. decembra predpoldne poroča:

V Flandriji so napredovale nemške čete.

Zahodno in izhodno od gorovja Argonnen so nemške čete uspešno obstreljevale sovražne artilerijske postojanke.

Napadi Francozov v okolišu Bois de Pretze, zahodno od Pont a Moussona, so bili odbiti.

Izhodno od Mazurskih jezer ni nobene izpremembe.

Na Severnem Poljskem napreduje napad nemških čet.

Na Južnem Poljskem nič novega.

Francoski vrhovni poveljnik Joffre prerokuje.

Berolin, 11. decembra.

„Daily Telegraph“ javlja preko Kodanja:

Francoski vrhovni poveljnik general Joffre je obljubil povodom zadnjega obiska predsedniku francoske ljudovlade Poincareju, v 14 dneh veliko zmagozdruženih Francozov, Angležev in Belgijcev nad Nemci.

Avstrijske motorne baterije pred Reimsom.

Rim, 11. decembra.

Pariška poročila javljajo, da Nemci trdnjavo Reims še vedno obstreljujejo. Oblegovalna armada se v najnovejšem času zopet poslužuje težkih avstrijskih motornih baterij kalibra 30.5 cm. Francoski listi tarnajo, da se nahaja v Reimsu vse polno ogleduhov, ki so tajno telefonično zvezani z nemško oblegovalno armado.

Nemški general zadet od jeklene pušice.

Berolin, 11. decembra.

Generalmajor pl. Meyer, ki je pridružen bavarski armadi, je blizu francosko-nemške bojne črte vstopil v avtomobil, a je v hipu, ko se je nagnil v voz, bil zadet od jeklene pušice (pšice), ki jo je sprožil z velike višočine nek francoski zrakoplovec. Pušica je predrila generalovo čelado in se je globoko zapicila v glavo nesrečnega nemškega generala. Smrt je takoj nastopila. Metanje pšic iz zrakoplovov je novo francosko orožje, ki je zelo varno. Zrakoplovci vržejo naenkrat po več stov takih pšic v goste sovražnikove vrste.

Bolezen cesarja Viljema.

Berolin, 11. decembra.

(Uradno.) Cesar Viljem je včeraj le za kratko časa zapustil postelj. Sprejel je načelnika nemškega generalnega štaba, ki mu je poročal o stanju nemških armad na bojiščih.

Naknadno se poroča, da se je zdravstveno stanje cesarja Viljema zadnje dni znatno zboljšalo — nahod je začel močno pojemati, telesna toplota je navadna.

Francija se približuje Vatikanu.

Kodanj, 10. decembra.

Iz Pariza se poroča, da se nekateri francoski krogi resno trudijo za zopetno zblizanje med Francijo in sv. Cerkvijo. Znani francoski pisatelj Pavel Bourget opozarja francosko vlado, naj skuša Sv. četa nagniti k temu, da bi se protektorat ali varstvo čez katoličane v izhodnih deželah zopet izročil Franciji. Bourget tudi poziva vlado, naj odredi vse potrebno, da se bo v francoski armadi zopet skrbeno gojil verski čut in da bodo vojaki zamogli zadoštiti tudi na bojišču svojim verskim dolžnostim. Vojak, ki ima globoko vero v Boga, se pred sovražnikom pokaže večjega junaka, kot oni, čegar srce je napolnjeno s protiverskim strupom. Naj bi se tudi po francoskih cerkvah molilo za Francijo in njeno armado. Ako bo francoska vlada skušala popraviti te krivice, ki jih je delala katoliški cerkvi, bo storila domovini veliko uslugo. Čas bi bil, da bi francoski svobodomiselci vendar enkrat spoznali, da protikotoliška gonja prinaša državi le gorje. Dosedaj katoliški možje na Francoskem še niso dosegli kakega dejanskega uspeha.

Na morju.

43 sovražnih ladij proti peterim nemškim križarkam.

Berolin, 10. decembra.

Uradno se poroča, da je pri Falklandskih otokih napadlo 43 sovražnih ladij nemško brodovje, ki je bilo sestavljeno samo iz peterih križark. Z vso gotovostjo se sedaj domneva, da so tri nemške ladje: „Scharnhorst“, „Gneisenau“ in „Leipzig“ bile od sovražnih ladij obkoljene in tako silno obstreljevane od vseh strani, da so se skoro gotovo vse tri potopile. Ladjama „Dresden“ in „Nürnberg“ pa se je posrečilo uteči. O nadaljni usodi obeh ladij še do sedaj ni nič znanega. Kaj se je zgodilo z moštvom potopljenih nemških ladij, še dosedaj manjkajo podrobna poročila. Skoro gotovo pa so nemške izgube zelo velike. „Scharnhorst“ in „Gneisenau“ sta imeli po 700 mož posadke, „Leipzig“ 350, „Dresden“ in „Nürnberg“ pa po 400 mož. Podatki o angleških izgubah še niso znani. Splošno obudovanje povzroča dejstvo, da so se nemške križarke že cele štiri mesece nahajale v sovražnem morju ter so bile vedno zasledovane po sovražnikovem brodom. Te nemške ladje niso imele na razpolago ne brzjava,

nobenega prijateljskega pristanišča in so se morale ves čas gibati na morju z veliko opreznostjo.

Kakšna je bila pomorska bitka.

Nemška in angleška poročila naznanjajo o pomorski bitki pri otokih Falkland sledeče zanimive podrobnosti:

Nemško brodovje so Angleži že pet dni zasledovali. Ker so imeli Angleži veliko močnejše brodovje, je bil okoliš za gibanje nemških ladij jako omejen. Napad se je začel dne 8. decembra zjutraj zgodaj. Baje se je na angleški strani tudi nekaj japonskih ladij udeležilo boja. Bitka je trajala pet ur. „Scharnhorst“ se je potopil čez tri ure, „Gneisenau“ dve uri pozneje; „Leipzig“, „Dresden“ in pa „Nürnberg“ so zbežali, toda angleške ladje so jih zasledovale. „Leipzig“ se je kmalu potopil. Pozneje „Nürnberg“ razmerje moči v boju je bilo 43 proti 5. Število rešenih nemških pomorščakov je najbrže prav malo, ker uradna londonska poročila govore le o nekaterih rešenih. Ali je angleško brodovje trpelo kakšno škodo, še ni znano.

Nemška križarka „Nürnberg“ potopila.

Berolin, 11. decembra.

Uradna Reuterjeva brzjavka javlja nadalje iz Londona: Angleškim vojnim ladjam, ki so zasledovale po pomorski bitki pri otokih Falkland bežeči nemški križarki, se je posrečilo potopiti tudi nemško križarko „Nürnberg.“

Majhna nemška križarka „Nürnberg“, ki se je sicer izmuznila angleškim vojnim ladjam, katere so jo obkolile, bržčas vsled zadobljenih poškodb ni zamogla pluti s potrebno brzino, vsled česar so jo angleške vojne ladje dohitele in uničile. Posadka potopljene križarke „Nürnberg“ je znašala 400 mož, in oborožena je bila z 12 topovi kalibra 10.5 cm.

Delna mobilizacija švedskih rezerv.

Stockholm, 11. decembra.

Svedska vlada je poklicala za mesec januar 1915 tri letnike svojih rezerv pod orožje.

Burska ustaja končana.

Pretorija, 10. decembra.

Reuterjev urad poroča:

General Botha je objavil poročilo, ki pravi: Burska ustaja je sedaj končana. Najodličnejši voditelji so mrtvi ali pa ujeti. Ostalo je le še nekaj malih razkropljenih čet. Dočim zadene krivce pravična kazen, se moramo izogibati maščevalne politike. Naša sedanja naloga je, da nastopimo proti Maritzu in Kaempu, ki sta pobegnila na nemško ozemlje in nam grozita od tamkaj z upadi.

Raznoterosti.

Vojni kurat prof. Koeiper nam piše z dne 5. decembra: Poročilo o moji bolezni (Opomba ured.: Poročilo smo povzeli iz „Grazer Volksblatt.“) je bilo docela neosnovano, brez podlage. Bog me je do slej obvaroval težke bolezni. Ne vem, kako pridejo take „novice“ v liste. Inimicus homo fecit istud. Dobivam vse polno vznemirjajočih vesti od znancev vsled te novice. Pozdrave!

Misli o nacionalizmu. Pod tem naslovom razpravlja neki jurist v „Bonifacius-Korrespondenz“ o narodnostnem vprašanju v Avstriji ter prihaja do zaključka, da ne velja trditev, da bi narodna misel, izvedena v Avstriji, pripoznanje opravičenosti različnih narodov dovedlo Avstrijo do razsula. Popolnoma nasprotno. Istočasno z ločitvijo, s specializiranjem nastajajo novi elementi ujedinenja, ki ustvarjajo lepo harmonijo. Gotovo, da zahteva kulturni razvoj, da se človeške mase razvrščajo vedno bolj v ločene organizme narodov — tako naj se tudi v Avstriji obrača večja pažnja narodnemu vprašanju. A čim pa obstoje na tleh monarhije 10 do 12 tudi državno-pravno pripoznanih, narodno enotnih narodnostnih držav, potem ne bi smeli obstati pri tem. V mednarodnih odnosih odločuje vedno pravica močnejšega. Ta moment bo ujedinijal narode obdonavske monarhije. In to tem bolj, ker bo v Veliki Avstriji popolnoma zadoščeno onemu, kar jih je doslej često ločevalo, zahtevi po narodni neodvisnosti in narodni kulturi. Seveda se bo to ujedinenje pod skupno cesarsko hišo raztezalo le na tista polja, ki niso dotaknjena po narodnem sporu in morajo biti za vse enakomerne vrednosti: obrambo neodvisnosti (vojno silo), zastopstvo skupnih interesov pri velesilah (diplomacija) in trgovinske ter prometne interese. Na skupnosti teh stvari pa slone najmočnejše države: Nemčija, Zedinjene države severoameriške itd. Avstrija je država narodov. Najbolje bi bilo, da bi mirno gledali na to dejstvo in da bi postopali temu primerno. Potem ne bi prihajalo, da prezirana narodna čustva in sile kažejo jako nezaželjene pojave. Po naravi spadajo balkanski narodi v interesni in kulturni krog Avstrije. Srednje- in južna evropska rvezna država narodov, od Krkonošev do južne Grške, od Švice do Črnega morja bi imela velike kulturne naloge in bi bila zelo zdrava tvorba. — Lepe besede, priznavamo.